

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN-HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA-KNOWLEDGE DATABASE

ACHEBE, Chinua

Halottak ösvénye / Dead Men's Path

Eredeti közlés/Original publication:

Új Tükör, 1983, 20. évf., 12. szám, 9. old.

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR – 000.003.566

Dátum/Date: 2019. május / May

filename: achebe_1983_HalottakOsvenye

Az elektronikus újraközlést előkészítette

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BIERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

ACHEBE, Chinua: Halottak ösvénye / Dead Men's Path, *AHU MATT*, 2019,
pp. 1–7 old., No. 000.003.566, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Könyvtárakban / In public libraries

Megjegyzés / Note:

ellenőrzött és szerkesztett szöveg / controlled and edited text

Kulcsszavak/Key words

magyar Afrika-kutatás, Chinua Achebe novellája magyar fordításban

African research in Hungary, Chinua Achebe's short story in Hungarian translation

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK- DOKUMEN-
TUM- és ADAT-TÁR/THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC
SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES,
COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára/
writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

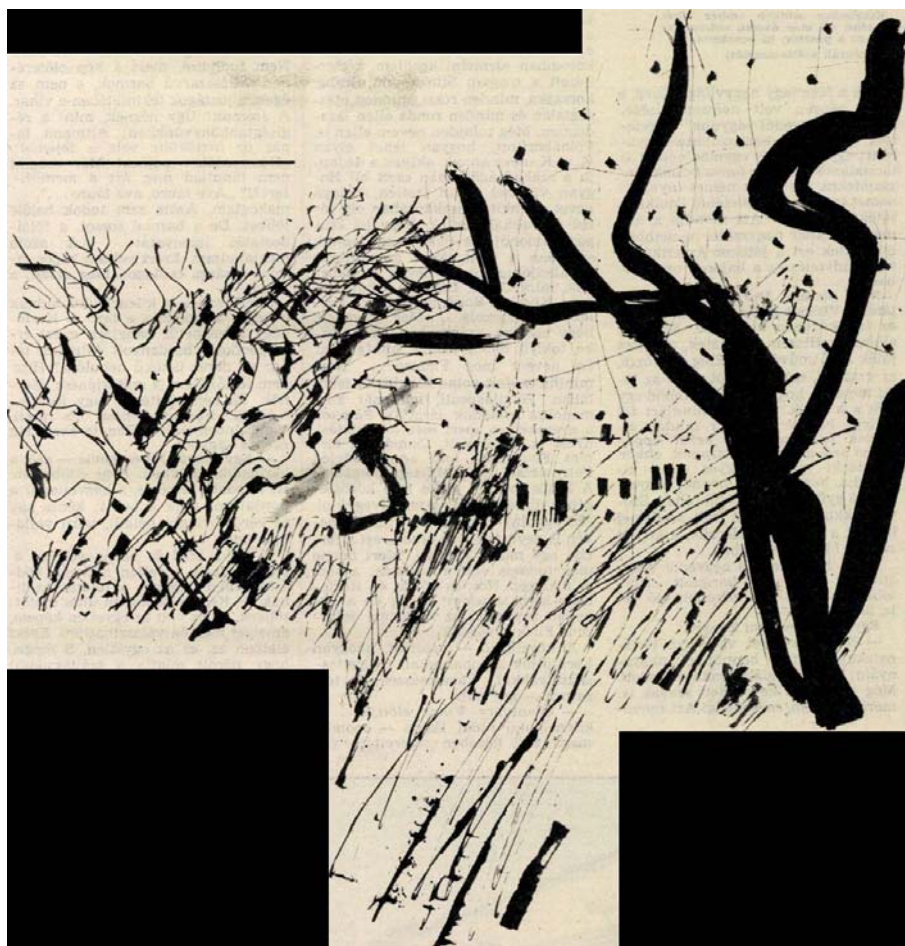
* az adatárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött/the materials in the database are free but access or downloading are subject to registration

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikánisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig./The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

HALOTTAK ÖSVÉNYE

ACHEBE, Chinua

Új Tükör, 1983, 20. évf., 12. szám, 9. old.

Kondor Lajos rajza

Michael Obi reményei sokkal hamarabb váltak valóra, mintsem gondolta volna. 1949 januárjában kinevezték Ndumeba, a Központi Iskola igazgatójának. Mivel ez mindig elmaradott iskola volt, a Misszió vezetői úgy határoztak, hogy fiatal és energikus embert tesznek az élére. Obi lelkesen fogadta ezt a megbízatást. Kitűnő elképzelései voltak, s most alkalma nyílt megvalósításukra.

Középiskolai tanulmányai alapján a hivatalos nyilvántartásban vezető állás betöltésére alkalmas tanerőként szerepelt, és őt választották ki a terület többi igazgatója közül. Idősebb és gyakran kisebb képzettségű társai szűk látókörű szemléletét nyíltan elítélte.

– Jó munkát fogunk végezni, ugye? – kérdezte fiatal feleségét, amikor megtudták az előléptetés örvendetes hírét.

– Minden tőlünk telhetőt megteszünk – válaszolta az asszony.

– Szép kertünk lesz és minden egyszerűen modern és gyönyörű...

Házasságuk két esztendeje alatt megfertőzte őt férje rajongása a „modern módszerek” és megvetése az öreg és kivénhedt emberek iránt, akiket az oktatásügy helyett inkább az onitshai piacra kellett volna küldeni kereskedőnek.

Máris a fiatal igazgató csodált feleségének, az iskola királynőjének tekintette magát. A tanítók feleségei irigylik őt. Mindenben ő szabja meg a divatot. S akkor hirtelen eszébe jutott, hátha nem is lesz kivüle más tanítófeleség. Remény és félelem között hányódva kérdezte meg a férjét, aggodalommal tekintve rá.

– Minden munkatársunk fiatal és nőtlen – felelte a férje lelkesedéssel, amelyben felesége ez egyszer nem osztozott, majd hozzátette:

– És ez a jó.

– Miért?

– Hogy miért? Azért, mert minden idejüket és erejüket az iskolának szentelhetik.

Nancy le volt sújtva. Némi kétely támadt benne az új iskolával kapcsolatban, de ez mindössze néhány percig tartott. Saját apró balszerencséje nem homályosíthatja el férje ragyogó kilátásait.

Az urára tekintett, aki egy széken gubbasztott. Háta meggörnyedt, s törékenynek látszott. Mégis gyakran meglepte az embereket fizikai erejének váratlan kitöréseivel.

Most azonban úgy tűnt, mintha minden testi ereje mélyen ülő szem mögé rejtőzött volna, különös, átható erőt kölcsönözve tekintetének. Még csak huszonhat éves volt, de harmincnek vagy még többnek látszott. De voltaképpen jóvágású férfi volt.

– Mit nem adnék a gondolataidért, Mike – szólalt meg Nancy kisvártatva, egy nőlap stílusát utánózva.

– Az járt az eszemben, mekkora lehetőséget kaptunk végre, hogy megmutassuk ezeknek az embereknek, hogy is kell egy iskolát vezetni.

A ndumei iskola szó szoros értelemben korszerűtlen iskola volt Obi igazgató úr minden életerejét belevetette a munkába és ugyanezt tette a felesége is. Két célja volt. Ragaszkodott az oktatás magas színvonalához, és az iskola környékét a szépség szigetévé akarta varázsolni.

Az esők beköszöntével Nancy álomkertjei életre keltek és virágoztak. Csodálatos égőpiros és sárga hibisz- kusz és allamandasövény szegélyezte az iskola gondosan ápolt telepéi és elválasztotta a burjánzó bozótól.

Egy este, amikor Obi éppen alkotásában gyönyörködött, megbotránkozva látta, hogy egy öregasszony a faluból egyenesen átsántikál az iskola telepén, a körömvirágágyásokon és a sövényen keresztülgázolva. Amikor odament, észrevette, hogy alig használt ösvény vezet a faluból az iskola kertjén keresztül a túloldalon fekvő ösbozótba.

– Nagyon csodálkozom rajta – mondta Obi az egyik tanítónak, aki már három éve tanított ebben az iskolában –, hogy megengedték a falusiaknak ennek az útnak a használatát. Ez egyszerűen elképesztő! – Rosszallóan rázta a fejét.

– Úgy látszik – felelte a tanító mentegetődzve –, hogy ez az ösvény nagyon fontos nekik. Noha alig használják, mégis ez köti össze a falu szentélyét temetkezési helyükkel.

– És mi köze ennek az iskolához? – kérdezte az igazgató.

– Hát ezt nem tudom – rántott egyet a vállán a tanító –, de arra emlékszem, egyszer régebben nagy felzúdulás támadt abból, hogy megkíséreltük elzárni az utat.

– Az akkor volt. De most már nem fogják használni – mondta Obi és továbbment. Mit szól hozzá a kormányzat tanfelügyelője, ha a jövő héten eljön az iskolát meglátogatni? Még az is megtörténhet, hogy a falusiak elhatározzák, hogy a tantermet pogány szertartásokra használják a látogatás idején.

Vaskos gerendákkal torlaszoltatta el az ösvényt két helyen, ahol belépett az iskola területére, és ahol ismét elhagyta azt. A gerendákat még szögesdróttal is megerősítette.

Három nappal később a falu Ani papja eljött az igazgatóhoz. Idős ember volt, enyhén görnyedten járt. Vaskos sétabot volt nála, amellyel

a nyomaték kedvéért a padlóra koppantott, valahányszor hangsúlyozni kívánta érveit.

– Azt hallottam – mondta a szokásos udvarias bevezetés után, –, hogy újabban elzárták őseink gyalog ösvényét.

– Igen – válaszolta az igazgató. – Nem engedhetjük meg a népnek, hogy országutat csináljon az iskola udvarából.

– Ide figyelj, fiam – mondta a pap, és koppantott botjával. – Ez az ösvény már megvolt, mielőtt az apád megszületett. Ettől függ az egész falu élete.

Halott hozzátartozóink ezen távoznak, és őseink ezen jönnek hozzánk látogatóba. De ami a legfontosabb, ezen az úton érkeznek a megszületendő gyermekek.

Obi igazgató úr arcán elégedett mosoly ült, miközben a papot hallgatta. Végül így szólt:

– Az iskolánk legfőbb célja, hogy kiirtsa az olyan téves hiedelmeket, mint amilyen ez is. Ez az ötlet egyszerűen fantasztikus. A mi kötelességünk az, hogy megtanítsuk a gyermekeknek, hogy az efféle képzelgéseket kinevessék.

– Lehet, hogy igaz, amit mondasz – válaszolta a pap –, de mi atyáink szokásait követjük. Ha te ismét megnyitod az ösvényt, semmi bajunk nem lesz egymással. Ahogyan mondani szokás: „Hadd szálljon le a héja, és hadd rakjon fészket a sas.”

Felállt, hogy elmenjen.

– Sajnálom – jelentette ki a fiatal igazgató –, de az iskola udvara nem lehet átjáró út. Ez ellenkezik szabályainkkal. Azt javaslom, készítsenek egy másik ösvényt, amely kikerüli ezt a területet. Mi több, tanulóink segíthetnének az útépítésben. Nem hiszem, hogy az ősök túlságosan fárasztónak találnák ezt a kis kerülőt.

– Nincs több mondanivalóm – szólt az öreg pap távozóban.

Két nappal később egy falubéli fiatalasszony belehalt a szülésbe. Az esetet azonnal megtanácskozták a varázslóval, aki súlyos áldozatok bemutatását rendelte el a kerítéssel megsértett ősök kiengesztelésére.

Obi másnap reggel műve romjai között ébredt. A gyönyörű élősövényt kiszaggatták, nemcsak az ösvény közelében, de az egész iskola körül a virágokat letaposták, sőt az iskola egyik épületét is lerombolták.

Ezen a napon érkezett a fehér tanfelügyelő, hogy megtekintse az iskolát, és nagyon csúf jelentést írt a helyszíni állapotokról, de még

súlyosabbat arról a háborús helyzetről, amely az iskola és a falu között kialakult, és amelyért nagy részben az új igazgató vakbuzgóságát okolta.

A nigériai író elbeszélését angolból fordította
M. BODOKY Márta